

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

La novel·la més clàssica d'un autor experimental

PERFIL

DESPRÉS DE DEBUTAR AMB 'TWISTANSCHAUUNG' (EMPÚRIES, 2009), VÍCTOR GARCÍA TUR HA PUBLICAT NOVEL·LES COM 'ELS OCELLS' I 'ELS ROMANENTS' I UN SEGON LLIBRE DE CONTES, 'EL PAÍS DELS CECS'. AMB 'L'AIGUA QUE VOLS' HA GUANYAT EL PREMI SANT JORDI

PERE ANTONI PONS

Víctor García Tur, guardonat amb el Premi Sant Jordi 2020 per la novel·la *L'aigua que vols*, és percebut tant per la crítica com pel públic com un dels narradors catalans actuals amb una relació més experimental amb la literatura. És a dir, amb una aproximació menys seguidista a la tradició, amb una concepció més peculiar i enjogassada de l'escriptura i amb unes maneres de procedir més sorprenents o més poc convencionals. (Tot el que acabo d'escriure és molt matisable, perquè també hi ha una tradició de l'experimentalisme, perquè també es pot ser peculiar i enjogassat d'una manera clàssica i perquè l'experimentalisme també té les seves convencions. En tot cas, ja ens entenem.)

La percepció de crítica i públic és encertada. Des que va debutar l'any 2009 amb els contes estilísticament virolats de *Twistanschauung* (Empúries) García Tur ha escrit com qui

fa feina en un laboratori –o com qui s'endinsa en un territori poc explorat–, tal com permeten constatar la seva primera novel·la, *Els ocells* (2016), i el recull de contes amb què va guanyar el Premi Mercè Rodoreda 2018, *El país dels cecs*, obres autoconscients però alhora elusives, còmodes en la pluralitat i la indefinició formals, comodíssimes en l'estranyesa.

Una experiència paradoxal

En aquest sentit, *L'aigua que vols* ofereix una experiència lectora paradoxal, tenint en compte la trajectòria de l'autor. Dic que és paradoxal perquè, si bé l'embolcall de l'obra és experimental, o diguem-ne típicament postmodern –se'ns presenta, sense gaire més explicacions, com una novel·la quebequesa originàriament escrita en francès, publicada l'any 1996 i ara traduïda al català–, tant el contingut com el gruix de l'obra són d'allò més clàssics. L'argument fins i tot té alguna cosa de clixé: tres germanes i un germà que viuen dispersats arreu es reuneixen, amb els cònjuges i els fills, a la finca familiar, a tocar d'un d'aquests esplèndids llacs canadencs, amb la intenció de celebrar l'aniversari de la seva mare, una dramaturga a punt de complir setanta-sis anys que ja és víctima de les pitjors xacres de la vellesa.

De vegades es diu que hi ha escriptors o artistes experimentals que ho són perquè no poden ni saben ser res més. García Tur demostra que aquest retret, sovint tan pertinent, a ell no se li pot fer de cap manera. Tots els components clàssics del gènere novel·lístic que configuren *L'aigua que vols* són reeixits i funcionen a la perfecció. Els personatges, tant els protagonistes com

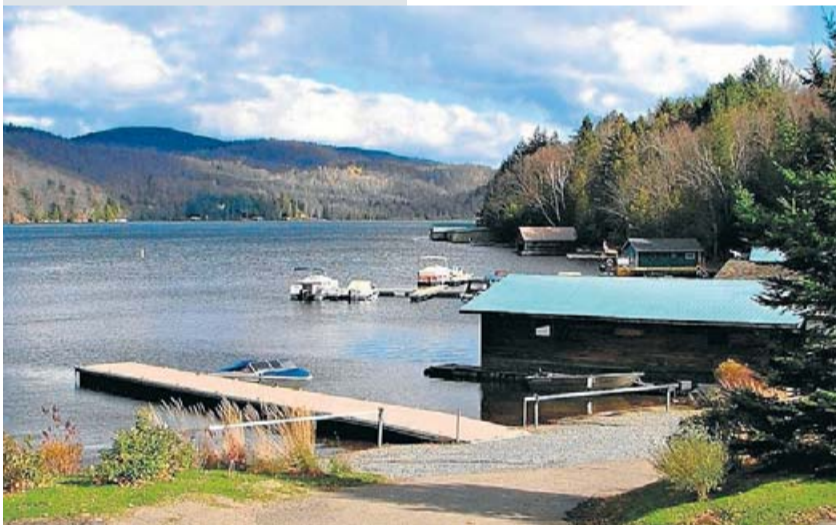

L'AIGUA QUE VOLS
VÍCTOR GARCÍA TUR
ENCICLOPÈDIA CATALANA
432 PÀG. / 21 €

els secundaris, són humanament complexos i literàriament verços. L'acció argumental, que transcorre en un cap de setmana però que s'enriqueix amb constants meandres cap al passat, es desenvolupa a un ritme sostingut, amb un joc de tensions, distensions i clímaxs sempre controlat. Les escenes, rodones, es despleguen com condensats artefactes narratius. Les descripcions –d'escenaris, de comportaments, d'estats d'ànim, de psicologies– són vívides i precises. L'estil és robust tant quan és més reflexiu com quan és més plàstic, i tot s'hi nota cuidat –no hi ha frases òbvies, ni acumulades simplement per sortir del pas–. A més, un humor subtil ho punteja quasi tot –en forma d'enginy que té gràcia sense voler ser graciós– i l'atmosfera de conjunt és entranyable i elegíaca. Finalment, les discussions en relació a l'imminent referèndum sobre la sobirania del Quebec del 1995 donen substància sociopolítica al drama i fan de mirall –deforme, una mica opac– del conflicte català.

L'ACCIÓ DEL LLIBRE, QUE TRANSCORRE EN UN CAP DE SETMANA, ES DESENVOLUPA A UN RITME SOSTINGUT, AMB UN JOC DE TENSIONS, DISTENSIONS I CLÍMAXS SEMPRE CONTROLATS

Al costat de tot això, la parafernàlia més experimental –les filigranes ortotipogràfiques, les notes a peu de pàgina del traductor i l'editor, tota la primera part entretallada i minimalista– resulten una mica gratuïtes. Fins i tot el desenllaç argumental de la reunió de la família Roy-Tremblay, estilísticament més anti-conventional que la resta, fa una impressió desmanegada. O precipitada. Per sort, les pàgines finals –d'una intensitat neta i commovedora: aquí el recurs del minimalisme ortotipogràfic sí que subratlla amb intenció el sentit i la força del text i de l'experiència humana que s'hi relata– fan acabar la novel·la amb la potència que li correspon. ♦

VIQUIPÈDIA

Un home contra la burocràcia

CATALINA SERRA

El final de *Seis cuatro* no decep, i això que durant bona part de les 656 pàgines d'"el thriller de l'any", segons la promoció,

costa de creure que acabarà havent-hi algun tipus de desenllaç. Aquesta no és, però, una novel·la negra clàssica de les que atrapen el lector per la via habitual de la intriga sobre un crim. Tot i que en realitat hi ha tres casos, el que de veritat acaba fent passar la lectura és la perplexitat que provoquen les relacions entre els protagonistes, com reaccionen a les lluites de poder en el si del departament de la policia, els seus conflictes interns i, també, la desesperant dificultat que tenen d'expressar el que

pensen o el que senten. Si molts cops la novel·la negra és una bona manera de conèixer els llocs on passa la trama, en el cas de *Seis cuatro* el paisatge és psicològic i cultural. Només sabem que som en algun lloc a la perifèria de Tòquio a la primera dècada del segle XXI, encara que el que passa només sembla possible al Japó.

Quan es va publicar el 2012, aquesta novel·la va desbancar el rècord de Haruki Murakami amb *IQ84* i va vendre en una sola setmana un milió d'exemplars. Al Japó és un fenomen, però era pràcticament desconegut a fora. Gràcies a la insistència de David Peace, autor de *Trilogia*

de *Tokio*, es va traduir a l'anglès i posteriorment a vint idiomes més, fins que ara Salamandra l'ha publicat també en castellà. L'autor, Hideo Yokoyama (Tòquio, 1957), havia estat redactor de successos en un diari regional, cosa que li permet fer un retrat interessant de la professió bastant extrapolable a altres indrets.

La gràcia de la novel·la, que millor que el lector s'agafi sense les expectatives del thriller, és que Yoshinobu Mikami no és un heroi clàssic sinó una mena de buròcrata obligat però honest que treballa com a portaveu de la policia, cosa que el situa enmig del foc

KYODO / ACE

SEIS CUATRO
HIDEO YOKOYAMA
SALAMANDRA
TRAD. JOFRE HOMEDES
BEUTNAGEL
656 PÀG. / 23 €

creuat entre la premsa i els seus antics companys d'investigació criminal. La seva filla adolescent ha desaparegut –d'això ens n'assabentem a la primera pàgina– però, tot i que recorre el llibre, no és aquest el cas que dona títol al llibre sinó un antic assassinat d'una menor no resolt que el turmenta a ell i a mitja prefectura de policia.

Mikami fa patir molt a la novel·la, però no tant perquè la investigació el posi en perill sinó perquè l'ambient jeràrquic, tradicional i sexista en el qual es mou sembla asfixiant. Sort que la seva veu interior ens permet veure la ràbia i frustració oculta que hi ha al darrere de tanta reverència. I això ens l'apropa perquè, al cap i a la fi, el tema no deixa de ser la mítica lluita de l'individu per sobreviure en un entorn hostil. ♦